11. november 2026 UKA 2026/300

Nunatsinni sikusiutinik umiarsuaqalernissaq siunertaralugu Naalakkersuisut dansk-it Naalakkersuiusuinut saaffinginninnissaanik peqquneqarnissaannik Inatsisartunut aalajangiiffigisassatut siunnersuut.
(Inatsisartunut ilaasortaq Kristian Jeremiassen, Inuit Ataqatigiit)

Akissuteqaat
(Nunanut allanut, Inuussutissarsiornermut, Aatsitassanullu Naalakkersuisoq)

Siullermeerineq
Inatsisartunut ilaasortap Kristian Jeremiassenip, Inuit Ataqatigiit, siunnersuuteqarneranut Naalakkersuisut sinnerlugit qutsavigaara.

Kalaallit Nunaanni illersornissap, upalungaarsimanissallu naammannissaa, sunniuteqarluarnissaalu Naalakkersuisunit annertuumik pingaartinneqarpoq. Taassuma ilaatigut kingunerisaanik, Illersornissaqarfiup Kalaallit Nunaanni suliassaasa naammassineqarnissaannut piginnaasat, inuttallu pigineqartariaqarput. Sakkutooqarnikkut illersorneq, alapernaarsuineq aamma oqartussaanermik atuutsitsineq, aalisarnermik nakkutilliineq, ujaasineq aamma annaassiniarneq (SAR) kiisalu inuiaqatigiinnut tapersersuilluni suliassarpaaluit suliassaapput. Suliassani taakkunani amerlasuut imartami suliassaapput. Tamanna pillugu imarsiornermi suliassat suliarinissaannut Illersornissaqarfiup sakkussaqarnissaa Kalaallit Nunaannut immikkut pingaaruteqarpoq.

Kalaallit Nunaanni illersornissami, sillimaniarnermilu atugassarititaasut pitsanngorsarumallugit 2024-mit 2033 tikillugu danskit illersornissamut isumaqatigiissutaata ataani Issittoq, Atlantikullu Avannaa pillugit isumaqatigiissutip ilaannik oqaluttuarisaanermi annertuunik danskit naalakkersuisui Naalakkersuisullu 2025-mi marlunnik isumaqatigiissusiorput. Naalakkersuisut isumaqatigiissummut ilassutaat Inatsisartuni partiit tapersiissuteqarnerisigut suliarineqarput. Sakkutooqarnermi piginnaasat pillugit taamak annertutigisumik isumaqatiginninniarnermi Naalakkersuisut peqataanikuunngisaannarput. Naalakkersuisut issittumi illersornissamut, sillimaniarnermullu politikkimut tunngatillugu ilisimasatik isumaqatigiissutinik misissueqqissaarnikkut, aarlerinartunik nalilersuinikkut, sakkutuuniillu innersuussutit aqqutigalugit annertusisariaqarsimavaat. Ilisimasanik taamatut annertusaaneq ilaatigut USA-mik illersornissaq pillugu nutaamik isumaqatigiissutissap isumaqatiginninniutigineqarnerani pinngitsoorneqarsinnaasimanngilaq, issittumilu iligisatsinnik suleqateqarnitsinnut nukittorsaataasimalluni.

Ilaatigut imarsiorluni suliassat suliarineqarnissaannut tunngavissiissallutik suliniutinut, piginnaasanullu 42 mia. koruuninik tunngaviusumik aningaasaliinikkut, isumaqatigiissutip ilai taakku marluk issittumi illersornissamut, sillimaniarnissamullu nukittorsaataapput.

Isumaqatigiissutip ilai kinguneralugit, Illersornissaqarfiup Kalaallit Nunaanni aamma Issittumi suliassaanik sunniuteqarluarnerusumik, eqaannerusumillu naammassinnissinnaasunik issittumut umiarsuarnik nutaanik pissarsisoqassaaq. Umiarsuit sikusiorsinnaaqqullugit sikusiutitalerneqassapput. Kalaallit Nunaanni silaannarmi, immap qulaallugu imaatigullu aarlerinartunik Illersornissaqarfiup paasinnissinnaanissaanut, suussusersisinnaanissaanut, qisuariarfigisinnaanissaanullu umiarsuit, isumaqatigiissutip ilai ilaatigut timmisartumik imaanik nakkutilliissummut aningaasaliineranut ataqatigiissillugu nukittorsaassapput. Illersornissaqarfiup 2030-mit siunissamut suliassaannut umiarsuit tapersiisinnaassasut naatsorsuutigineqarpoq.

Issittumi umiarsuassat nutaat Illersornissaqarfiup suliassaanik suliaqarnermi ilaalerpata sinerissami nakkutilliinermi, aalisarnermik nakkutilliinermi il.il. suliassat suliarineqarnissaat siunertaralugu, Illersornissaqarfiup umiarsuaasa Knud-Rasmussenitut ittut ilaat Kalaallit Nunaannut tunineqarsinnaanersoq imaluunniit tunniunneqarsinnaanersoq misissorneqassaaq. Umiarsuaq taamak ittut siku nutaaq 80 centimeterit tikillugu issutigisoq sequtsersinnaasarpaa. Upalungaarsimanermi umiarsuarmik tigusinissamik suliassap ingerlateqqinneqarnissaa pillugu aalajangiisoqartinnagu, suliniummut atatillugu aningaasartuutissat Naalakkersuisut nalilersorumaarpaat.

Isumaqatigiissutit ataani ilanngullugu aalajangerneqarpoq Illersornissaqarfiup issittumi umiarsuaannut tapertaasinnaasumik sikusiummik atuisinnaaneq pillugu isumaqatigiissusiortoqassasoq. Assersuutigalugu najukkami ingerlatsisumik Issittup imartaani sikuusumi angalanermik misilittagaqartumik suleqateqarnikkut isumaqatigiissusiortoqarsinnaavoq.

Isumaqatigiissutit atuutilersitsiniarnerat ingerlaleruttorpoq. Issittumi umiarsuassat akitsussappata tamanna Kalaallit Nunaannut kingunerluuteqannginnissaa pillugu danskit forsvarsministeriat qanimut oqaloqatigaara. Umiarsuit Illersornissaqarfimmut pingaaruteqarluinnaqqissaarput, taamaattumillu piffissaq eqqorlugu pissarsiarineqassapput.

Tamanna tunngavigalugu Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuummik matuminnga saqqummiussipput:

“Inatsisartunut aalajangiiffigisassatut siunnersuut: Nalaakkersuisut peqquneqassapput danskit naalakkersuisuinut saaffiginnissasut Illersornissaqarfiup issittumut umiarsuassaasa piaarnerpaamik sananeqarnissaat qulakkeerneqarnissaa siunertaralugu, taamaalilluni nunatsinni umiarsuarnik sikusiutaasinnaasumik ataavartumik peqarniassammat.”

Matumuuna aalajangiiffigisassatut siunnersuut Inatsisartunut kajumittumik suliassanngortippara.